

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра Овочівництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

Наталія ЯЦЕНКО

“ 08 ” 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин

Освітній рівень: Другий магістерський

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність: 203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство

Освітня програма: Овочівництво

Факультет плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин» для здобувачів вищої освіти спеціальності 203 садівництво, плодоовочівництва та виноградарство освітньої програми овочівництва. – Умань: Уманський НУС, 2024 р., – 13 с.

Розробники: доцент, кандидат сільськогосподарських наук
 Сергій ЩЕТИНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри овочівництва

Протокол від “08” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри
овочівництва Наталія ЯЦЕНКО

“ 08 ” 08 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва,
екології та захисту рослин

Протокол від “09” серпня 2024 року № 1

Голова Андрій ТЕРНАВСЬКИЙ

“ ” _____ 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS – 3	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: Другий магістерський Освітня програма: Овочівництво	Лекції	
		14 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		16 год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни „Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин” розроблена відповідно до „Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва”, схваленого Вченою радою університету та затвердженого ректором від 11.07.2024 р.

Навчальна дисципліна „Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин” належить до вибіркового компонента освітньо-професійної програми „Овочівництво” підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 203 „Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство”.

Мета дисципліни Підготувати фахівців здатних самостійно розв’язувати комплексні спеціалізовані завдання у технології вирощування сортового і гібридного насіння овочевих і баштанних культур.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є здобуття професійних знань з насінництва овочевих культур як наукою і галуззю сільськогосподарського виробництва і сучасними аспектами його розвитку; особливостями вирощування насіння, доведення його до необхідних кондицій, зберігання, реалізації, з стандартами на насіння. Освоїти оформлення документів по насінництву, вивчити технології вирощування, збирання і доробки насіння основних овочевих і баштанних культур у відкритому і закритому ґрунті.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівців. Дана дисципліна є вибіркоким компонентом освітньо-професійної програми Овочівництво для магістрів. Вона пов'язана з такими навчальними дисциплінами як: біологія та ботаніка, овочівництво, генетика та селекція та захист рослин.

Вивчення навчальної дисципліни «Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Овочівництво» спеціальності 203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни „Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин”

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 3	Здатність приймати ефективні рішення за умов недостатньої або обмеженої інформації, чітко і недвозначно доводити знання, аргументацію та власні висновки до фахівців і нефахівців	ПРН 1	Спеціалізовані концептуальні знання фундаментальних і прикладних аспектів плодівництва, овочівництва та виноградарства на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у галузі садівництва та виноградарства.
		ПРН 3	Відшукувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію

ФК 7	Здатність використовувати нормативно-законодавчу базу з метою правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, які розробляються та застосовуються в технологічних процесах аграрних формувань	ПРН 1	Спеціалізовані концептуальні знання фундаментальних і прикладних аспектів плодівництва, овочівництва та виноградарства на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у галузі овочівництва
		ПРН 5	Застосовувати сучасні методи та засоби досліджень, зокрема, біометричні, математичного і комп'ютерного моделювання для розв'язання складних задач плодівництва, овочівництва та виноградарства

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною „Сортознавство і насінництво овочевих і баштаних рослин”

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Критичне осмислення проблем у галузі овочівництва на межі галузей знань	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації, самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль
2	Уміння/навички:		
2.1	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань і процедур	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації, самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль
2.2	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності		

3	Комунікація:		
3.1	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації, самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації, самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль
4.2	Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни „Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин”

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 1	Спеціалізовані концептуальні знання фундаментальних і прикладних аспектів овочівництва на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у галузі овочівництва	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації,	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль

		самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	
ПРН 3	Відшукувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації, самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль
ПРН 5	Застосовувати сучасні методи та засоби досліджень, зокрема, біометричні, математичного і комп'ютерного моделювання для розв'язання складних задач овочівництва	Лекція з поданням візуальної інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, карти, схеми, графіки), виконання лабораторних занять з візуальною інформацією (таблиці, рисунки, фото, схеми), індивідуальні консультації, самонавчання через систему Moodle, аналіз історій та ситуацій	Усне опитування, захист лабораторних робіт, модульне тестування, виконання та захист реферату за обраною темою, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи насінництва та організація і особливості апробації овочевих і баштанних культур.

Тема I. Теоретичні основи насінництва овочевих і баштанних культур

1. Історія розвитку та значення насінництва, зв'язок з іншими дисциплінами.

2. Система ведення насінництва овочевих і баштанних рослин (категорії насіння, закон і державний стандарт на насіння, права і обов'язки на виробництво і використання насіння, виробництво і схеми оригінального і елітного насіння та методи добору).

3. Сортові і посівні якості насіння (енергія проростання, схожість, вологість, чистота, життєздатність, сила росту, маса 1000, норми сортової чистоти, причини погіршення господарсько-біологічної якості насіння).

4. Основи насіннізнавства овочевих і баштанних культур (біологічні особливості розвитку насіння, вплив екологічних умов і технології вирощування на врожайність і якість насіння, підготовка насіння).

Тема II. Організація і особливості апробації овочевих і баштанних культур

1. Апробація сортових посівів (підготовка до апробації і реєстрації посівів, просторова ізоляція, сортові та фітопатологічні прочистки і добір маточників, обстеження насінників перед цвітінням, методика апробації, фаза розвитку рослин при проведенні апробації у відкритому ґрунті, техніка проведення апробації, аналіз апробаційних ознак внутрішньої будови плода (маточника), комірня апробація, апробація посівів овочевих культур за пересадкового вирощування, групи хвороб, допустимі відхилення при проведенні сортової оцінки, зниження категорії, виключення із сортових посівів і висадок).

2. Особливості апробації овочевих і баштанних культур при вирощуванні гібридного насіння у відкритому ґрунті та овочевих культур у закритому ґрунті.

3. Оформлення документації (первинні й остаточні сортові документи).

Змістовий модуль 2. Технологія виробництва насіння овочевих і баштанних культур та контроль.

Тема III. Організація і види державного сортового контролю.

1. Сортовий і насінневий контроль (державний, лабораторний, оранжерейний ґрунтовий, внутрішньогосподарський сортовий контроль, державний насінний контроль і внутрішньогосподарський насінний контроль).

2. Державні органи контролю в насінництві, об'єкти і суб'єкти насінництва.

3. Умови приймання, закупівлі насіння та порядок відвантаження, зберігання, тара, доробка, запах, зовнішній вигляд, регулювання ваги його в процесі зберігання.

Тема IV. Технологія виробництва насіння овочевих і баштанних культур

1. Насінництво дворічних овочевих культур родини капустяні (капусти білоголової).

2. Насінництво коренеплідних овочевих культур (моркви і буряка столового).

3. Насінництво овочевих культур родини цибулинні (цибулі ріпчастої).

3. Seed production of vegetable crops of the bulbous family (bulbs).

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Морфологічні і біологічні особливості насінницьких рослин. Morphological and biological features of seed plants.	4
2	Засвоєння методики апробації насінницьких посівів, складання первинних і остаточних документів.	4
3	Засвоєння методики апробації насінницьких посівів у закритому ґрунті, складання первинних і остаточних документів.	4
4	Принципи розрахунків у насінництві овочевих рослин (сортності при апробації, природні втрати при зберіганні, потреба у маточниках для закладання на зимове зберігання).	4
Усього годин		16

6. Самостійна робота

Для вивчення даного курсу, самостійна робота студента передбачається у підготовці до семінарських занять та в тому, що студент самостійно виконує реферат по технології вирощування насіння овочевої культури за культурою дипломної роботи.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Підготовка до семінарських занять.	30
2	Виконання реферату	30
Усього годин		60

7. Методи навчання

Навчання студентів здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним, дистанційним та проблемним методами навчання.

Відповідно до положення вищої школи і навчальних планів підготовки студентів, основними формами навчання є читання лекцій, проведення лабораторних занять, самостійна робота студентів.

В процесі вивчення студенти відвідують лекції з поданням візуальної

інформації (презентації, таблиці, фото, рисунки, графіки, схеми, карти).

Лекція, як провідна форма теоретичного навчання та формування основ для наступного засвоєння студентами навчального матеріалу, використовується для теоретичного повідомлення, наукового аналізу та обґрунтування наукових проблем тем навчальної програми. Проводиться з використанням методів викладу нового матеріалу (словесний системний виклад) та активізації пізнавальної діяльності студентів (індуктивні та дедуктивні, настановчо-оглядові, репродуктивні, словесно-евристичні, словесно-проблемні, проблемні, частково-пошукові, логічно-пошукові, логічного підсумування інформації).

На *лабораторних заняттях* студенти опрацьовують матеріал з візуальною інформацією (рисунки, фото, таблиці, схеми), розв'язують різноманітні завдання, наближені до реальних виробничих умов. Студенти також виконують індивідуальні завдання та отримують індивідуальні консультації від викладача. На деяких лабораторних заняттях відбувається аналіз різноманітних виробничих історій та ситуацій.

Самостійна робота студентів включає насамперед їх підготовку до лекцій та лабораторних занять, самостійного виконання окремих тем навчальної дисципліни, виконання індивідуальних завдань та виконання реферату. Також студенти готуються до усного опитування, контрольних робіт та модульного тестування. Упродовж терміну вивчення навчальної дисципліни студенти обирають тему, готують реферат та прилюдно його захищають на одному з лабораторних занять, де інші студенти беруть активну участь в процесі дискусії та задавання доповідачеві додаткових запитань. Під час навчання студенти проходять самонавчання через систему Moodle та конспектують та тезують матеріал.

Для досягнення мети і завдань студентам надаються індивідуальні консультації з викладачем у позаурочний час, проводяться пояснення окремих питань, бесіди, дискусії.

8. Методи контролю

Поточний контроль реалізується у формі опитування, тестів, проведення контрольних робіт.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу: шляхом перевірки конспектів лекцій;
- з практичних шляхом перевірки виконаних завдань, написання реферату за обраною темою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		

64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2		Самостійна робота	
T1	T2	T3	T4	20	100
20	20	20	20		

Бали за самостійну роботу нараховуються за виконання реферату.

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Насінництво овочевих і баштанних культур» для студентів зі спеціальності 203 „Садівництво та виноградарство” ОР „Магістр”.

2. Методичні вказівки до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Насінництво овочевих і баштанних культур» та завдання для виконання контрольної роботи студентами заочної форми зі спеціальності 203 „Садівництво та виноградарство” ОР „Магістр”.

11. Рекомендована література

Базова

1. Вітанов О.Д., Солоненко І.І. Насінництво овочевих рослин: Навч. посіб. Харків: Харківський НАУ, 2007. 289 с.

2. Жук О.Я. Довідник з насінництва овочевих і баштанних культур. К.: Аграрна наука, 2002. 89 с.

3. Кравченко В.А. Приліпка О.В. Селекція і насінництво овочевих культур у закритому ґрунті. К.: Аграрна наука, 2002. 261 с.

4. Насінництво і насіннезнавство овочевих і баштанних культур / За ред. Т.К. Горової. К.: Аграрна наука, 2003. 327 с.

5. Інструкція з апробації сортових посівів овочевих та баштанних культур. К.: Аграрна наука, 2012. 63 с.

6. Насінництво овочевих і баштанних культур / За ред. Сича З.Д., Жук О.Я. Вінниця: Глобус-Пресс, 2011. 450 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Рекомендації, буклети, проспекти та інше.

2. <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1115#section-3>
3. <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/68>

13. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни „Сортознавство і насінництво овочевих і баштанних рослин” або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25% освітньої програми.

14. Політика академічної доброчесності

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

15. Зміни у робочій програмі на 2024 рік

Змінено структуру розділу 2 «Мета та завдання навчальної дисципліни»